

Modlitbu Ježíšovu lze praktikovat všude a kdykoli. Jméno Ježíš si můžeme říkat v práci, doma, v kostele apod. Při chůzi si můžeme Ježíšovo jméno přeríkávat sami pro sebe.

mnich východní církve – Vyzývání Ježíšova Jména

Samaritáni

Počátky Samaritánů sahají do roku 722/721 př. Kr., když bylo severní království (Samařsko) dobyt Asyřany. Asyrský král dovedl do Samařska přistěhovalce z cizích národů, kteří svými rozličnými náboženskými praktikami ovlivňovali původní obyvatelstvo, které se postupně odklonilo od židovských zvyků (srov. 2 Král 17,24-41).

Samařskou populaci tvořily zbytky obyvatel ze severních židovských kmenů, kteří neputovali do babylonského zajetí (586-538 př. Kr.), jak tomu bylo u obyvatel Judska. Výsledkem tohoto byla skutečnost, že mnoho jejich náboženských praktik a dokonce jejich verze Písma se odlišovala od té používané v Judsku. Samaritáni odmítli SZ jako celek a jejich Písmem se stala specifická redakce Pěti knih Mojžíšových, tzv. *Samaritánský Pentateuch*. Když se Židé vrátili z babylonského vyhnanství, odmítli dovolit Samařanům, aby se účastnili jejich národního života. A tak se rozšiřovala propast mezi dvěma větvemi židovství. Když byl nakonec kolem r. 300 př. Kr. na hoře Garizim v Samařsku vybudován vlastní chrám, došlo k jejich úplnému oddělení (srov. Jan 4,9).

Samaritáni byli obvykle považováni za odpadlíky a obecně se stávali předmětem opovržení. Někdy byli dokonce pokládáni za pohany. Byli v židovských synagogách veřejně proklínáni a byly pronášeny modlitby k Bohu, aby neměli účast na věčném životě. Svědectví Samaritána nebylo důvěryhodné a Židé si nenechávali dělat žádnou službu od Samaritánů. Ze strany Samaritánů nebyl menší postoj nenávisti a zášti vůči Židům.

V Ježíšově době byly velmi napjaté vztahy mezi Samařany a Židy (srov. Lk 9,52; Jan 4,9; 8,48). Ježíš nesdílel tento odmítavý postoj vůči Samařanům, což vzbuzovalo pohoršení u Židů (Lk 10,13; 17,10-17; Jan 4,5-40). V Samařsku měla prvokřesťanská misijní činnost svůj první velký úspěch (Sk 1,8; 8,5-25; 9,31; 15,3).

Zatímco evangelista Marek Samařany nikdy neuvádí a Matouš se o nich zmiňuje pouze jednou negativně (Mt 10,5), Lukáš ve svém dvojdíle (Lk 9,51-56; 10,30-37; 17,11-19; Sk 1,8; 8,1-25; 9,31; 15,3) a Janovo evangelium (4,4-42) jim věnují velký zájem.

Petr Mareček

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Misál na každý den liturgického roku; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

28. neděle v mezidobí – cyklus C

10. října 2010

¹¹Na cestě do Jeruzaléma procházel Ježíš Samařskem a Galilejí. ¹²Když přicházel do jedné vesnice, šlo mu naproti deset malomocných. Zůstali stát opodál ¹³a volali: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ ¹⁴Když je uviděl, řekl jim: „Jděte a ukažte se kněžím.“ A jak odcházeli, byli očištěni. ¹⁵Když jeden z nich zpozoroval, že je uzdraven, vrátil se, mocným hlasem velebil Boha, ¹⁶padl mu k nohám tváří až k zemi a děkoval mu. Byl to Samaritán. ¹⁷Ježíš nato řekl: „Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět?“ ¹⁸Nikdo z nich se nenašel, aby se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec?“ ¹⁹A jemu řekl: „Vstaň a jdi! Tvá víra tě zachránila.“ Lk 17,11-19

Úvod k meditaci

Deset malomocných bylo uzdraveno, ale jen o jednom z nich Pán prohlašuje, že byl zachráněn. Snad je to proto, že mu víra nebyla dobrá pouze ve chvílích nemoci a bolesti, ale i poté, co se mu dostalo uzdravení. Záchrana duše je nesrovnatelně víc než uzdravení těla. Za jaké události a skutečnosti v mém životě mohu velebit Boha? Jak je to s mojí vděčností Bohu? Jak dokáži být vděčný lidem – i nejbližším – kolem sebe, umím vděčnost vyslovit, druhé ocenit? Jak se dívám na ty skupiny, které jsou dnes jsou vnímány jako *lidé druhé kategorie*? V meditaci a nejen v ní také mohu využít tzv. *Modlitbu Ježíšovu*, která má původ i v tomto dnešním evangeliu: *Pane Ježíši, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným.*

Výklad biblického textu

Kontext: Lukáš na začátku opět dává časový a místní rámec tomuto setkání s malomocnými: Děje se to, když je Ježíš stále na cestě do Jeruzaléma. Události i vyřčená slova jsou přímo nebo nepřímo zaměřena k tomuto cíli, který má svůj faktický i symbolický smysl – dovršení Ježíšova poslání skrze utrpení, ukřižování a vzkříšení právě v Jeruzalémě. Zvláštní důraz je zde kladen také na Samařsko, které je chápáno jako *místo nevěřících* – jejich víra v Hospodina nebyla přímo spojená s oficiálním chrámovým kultem a spiritualitou. Ježíš na více místech ukazuje, že hodlá vědomě prolomovat tradiční klíše v chápání Samařanů. Spása se týká i jich, i zde je postava Samařana kladnou postavou, který *vzdal Bohu chválu*.

**T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m**

1. čtení:
2 Král 5,14-17

2. čtení:
2 Tim 2,8-13

Evangelium:
Lk 17,11-19

Srovnání:
Lk 9,51-56
Lv 13,46
Mt 8,2; Mk 1,40
Lk 5,12-14
Lv 14,2-3; J 4,9
Lk 7,50; 8,48
Lk 10,33; 18,40

¹² **deset malomocných:** Tento příběh o uzdravení je pouze v Lukášově evangeliu. Požadavek, aby se malomocní zdržovali mimo tábor, uvádí Nm 5,2: *ať vyhostí z tábora každého malomocného.* Příkaz voláním varovat druhé, aby se jim vyhnuli, je v Lv 13,45–46: *Malomocný, který je postižen, bude mít šaty roztržené, vlasy na hlavě neupravené, vousy zahalené a bude volat: „Nečistý, nečistý!“ Po všechny dny, co bude postižen, zůstane nečistý. Je nečistý. Bude bydlet v odloučení, jeho obydlí bude mimo tábor.* Zde malomocný také křičí, ale místo varovného křiku volá s vírou o pomoc.

¹³ **Mistře, smiluj se nad námi:** Pouze v tomto místě Ježíše nazývá *Mistře (epistatés)* někdo, kdo není jeho učedníkem – 5,5: *Šimon mu odpověděl: „Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytli.“*

¹⁴ **Jděte a ukažte se kněžím:** Je to stejný příkaz jako v prvním uzdravení malomocného, s tím rozdílem, že tentokrát je v množném čísle. Je pozoruhodné, že Ježíš posílá malomocné – podle tradice – ke kněžím, aniž by řekl jakoukoli modlitbu nebo prostě výrok o uzdravení. Ježíš jako by chtěl prověřit jejich víru (analogie s uzdravením Námana Syrského – 2 Kr 5,10), a tak jsou malomocní uzdraveni až cestou.

¹⁵ **velebil Boha:** U Lukáše a ve Skutcích obvyklá reakce na způsobený zázrak (5,25–26; Sk 4,21 a další).

¹⁶ **Byl to Samaritán:** Stejně jako hlavní postava podobenství v 10,33 představuje i tento Samařan kladný vzor. Udivující je, že tento dobrý příklad dává někdo považovaný za *vyděděnce* na okraji společenství Izraele. Uzdravení Židů narozdíl od Samařana Ježíšovi neděkují a berou své uzdravení jako samozřejmost. K Lukášovu zvláštnímu zájmu o Samařsko najdeme více textů – viz 9,52: *Vydali se na cestu a přišli do jedné samařské vesnice, aby pro něho vše připravili;* 10,33: *Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem;* Sk 1,8: *budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země;* 8,1.5.14.25: *všichni kromě apoštolů se rozprchlí po Judsku a Samařsku... Filip odešel do města Samaří a zvěstoval tam Krista... Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že v Samařsku přijali Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana... Pak se vrátili do Jeruzaléma a ještě cestou zvěstovali evangelium v mnoha samařských vesnicích;* 9,31: *A tak církev v celém Judsku, Galileji a Samaří měla klid, vnitřně i navenek rostla, žila v bázní Páně a vzrůstala počtem, protože ji Duch svatý posiloval.*

¹⁹ **Tvá víra tě zachránila:** Lukáš touto větou končí i uzdravení v 7,50; 8,48 a 18,42. Všimněme si kontrastu k prosbě apoštolů v 17,5: *Mistře, dej nám více víry.*

K tématu

Byt občanem světa

Přednáška končí.

Viděl jsem je, když přicházeli: mladí lidé, narození už ve Francii rodičům přistěhovaným ze severní Afriky. Nejdřív se krčili vzadu v kostele. Ke konci mého vystoupení se sunuli kněžským dopředu, až jich bylo asi dvacet v první řadě.

Pak mě pozvali na besedu. Nadšený farář nám propůjčil místnost, kde se vyučuje náboženství. Vzrušující rozprava! Probralo se všechno možné: jejich pocity našťvanosti i nadějí, náš rasism-

mus, jejich uzavřenost. Hospody a bary, odkud je vyhodili. Ohromné nedostatky, které mají v arabském vzdělání. Farář naslouchal celý unesený. Ve vzácné chvíli ticha řekl: „Vaše středisko je třicet metrů od mého kostela. A já jsem se s vámi za deset let nikdy nesešel. Jenom jsem věděl, že tu poblíž mají Severoařičani pro sebe nějaký sál...“

Tohle syrové doznání přimělo i je, že přiznali: „Pane faráři, my jsme vám tady v kostele asi dvakrát nebo třikrát vybrali pokladničky.“ Několik z nich do toho večera do kostela ještě nikdy nevstoupilo.

Vedoucím toho malého sdružení, které se před deseti lety vytvořilo ve stínu křesťanského chrámu, byl jeden libanonský křesťan. Všichni členové byli jinak muslimové. Ta beseda trvala dlouho do noci a já na ni nikdy nebudu moci zapomenout. Týkala se tolika zásadních bodů o jevu přistěhovalectví a začleňování přistěhovalců, že vám chci říct, co si o tom myslím. A pak: třináct let prožitých v Alžírsku mě nesmazatelně poznamenalo. Je to určité životní bohatství, když se člověk může ocitnout na průsečíku dvou kultur. A když u toho druhého můžete pobýt dostatečně dlouho na to, abyste se naučili jeho mravům, jeho jazyku, poznali jeho náboženství, cítili vůni jeho země a ob-

divovali jeho obzory, pak je to obohacující dvojnásob. Taky se tím člověk učí pokoře. A konečně se taky přestane s tím domyšlivým vychloubáním, které z určitých lidí dělá nefalšované nepřátele cizinců a podrážděné nacionalisty. Lidí s omezeným duševním obzorem.

Metro je nacpané k prasknutí. Sedí v něm nějaký Afričan. Vstane a uvolňuje místo starší paní. A ta paní řekne: „Nikdy si nesednu na místo, kde si hověl zadek nějakýho negra.“

Tenhle příběh se stal našemu ministrovi pro přistěhovalectví Kofimu Yamgnaneovi osobně. Naštěstí tato událost ve své hloupé rasistické neomalenosti není typická pro to, co se denně v metru děje. Jenomže: nešíříme i my, prostřednictvím tisíců vtípů, vymyšlených u nás a našimi lidmi, jakýsi zakuklený rasismus, kdy Arab nebo černoch vystupuje jako starý blbec nebo jako uchvatitel? Můžeme slyšet poznámky policistů při kontrole totožnosti mladistvých arabského původu: „Seš Francouz, nebo ne?“ „No tak, Mohamede, naval občanku!“ Není ani potřeba mnoho poznámek tohoto druhu a mladí, kteří se narodili ve Francii se snědou pleť, mají ze své kůže strach a někdy ji i zapírají. *Guy Gilbert – Až do krajnosti*

Mniši vyvinuli metody, jež nám mohou pomoci vždy a všude žít ze setkání s Bohem. To je tzv. vnitřní modlitba, která je vždy v nás a která nám nikdy nemůže být odňata. Takzvaná *Ježíšova modlitba* se stala zejména ve východní církvi oblíbeným způsobem meditace. Spočívá v neustálém opakování slov: *Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným!* Ovšem Ježíšova modlitba může být redukována pouze na Ježíšovo jméno, které se v tom případě připojuje k výdechu.

Když se stále modlím *Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou*, nejde ani tak o naléhavou prosbu o smilování, nýbrž o děkovné povědomí o tomto smilování díky milosrdnému Bohu. Tak způsobí tato modlitba časem hluboký vnitřní mír a tichou radost z Boha, před nímž smím být takový, jaký jsem, i slabý a hříšný. A tak se stanu sám k sobě milosrdnějším. Ježíšova modlitba dýchá důvěrou, že tento Ježíš Kristus je ve mně. Není tím, kdo žil v dávné minulosti, ale je ve mně.

Anselm Grün – Myšlenky na každý den